

EFTERVÅLD

MÄNS VÅLD MOT KVINNOR BORTOM
UPPBROTTET

Sara Skoog Waller, Fil.dr i psykologi

Lektor i psykologi, Högskolan i Gävle

Forskare, Nationellt Centrum för
Kvinnofrid, Uppsala Universitet

Forskning

- Ensamhet bland våldsutsatta kvinnor
- Att förebygga kvinnlig könsstympning
- Att fråga om våld
- Eftervård och hälsa (NCK)
- Smärta bland kvinnor som utsatts för VINR
- En egen plats – stadigvarande boende för våldsutsatta

Utan mig är du helt ensam

– kvinnors levda erfarenheter av omgivningens och samhällets ensamgörande i spåren av mäns våld och eftervård

Författare: Sara Skoog Waller

Projektledare: Ulla Forinder

Svenska kyrkan
GÄVLE

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

A black and white photograph of a dining table. In the foreground, there is a white teapot with a handle, a small cup and saucer with a floral pattern, and a plate. A shadow of a person's head is cast on the table surface. In the background, there are more plates and a glass. The text "MYTEN OM DET DOLDA VÅLDET" is overlaid in the center.

MYTEN OM DET DOLDA VÅLDET

VÅLD I MÅL SOM RÖR VÅRDNAD, BOENDE OCH UMGÄNGE

- Regeringsuppdrag 2021
- Granskning av 814 domar gällande VBU från Sveriges samtliga tingsrätter (samtliga efter att Barnkonventionen blivit lag)

Slutsatser

- Uppgifter om våld förekom i majoriteten av målen: 64 %
- Riskbedömningar brister
- Barnperspektiv brister
- Sällan tydligt om eller hur våldet värderats
- Uppgifter om samarbetsproblem verkar väga tyngre än uppgifter om våld
- Barn kan tvingas att bo med och ha umgänge med en våldsutövande förälder

UTREDNING AV DÖDFALL TILL FÖLJD AV VÅLD I NÄRA RELATIONER

- Utredning av 75 ärenden där barn och vuxna avlidit till följd av brott
- Ett 30-tal brister i samhällets skyddsnät identifierades
- ”Trots att brottsoffer och gärningspersoner haft omfattande kontakter med olika samhällsaktörer fick de inte det stöd som behövdes”

Socialstyrelsens utredningar
av vissa skador och
dödsfall 2018–2021

Eftervåld

- Eskalering av våld i samband med att den utsatta lämnar förövaren
- Fortsatt våld lång tid efter separationen
- Nationell kontext: Eftervåld kan fortgå när ett samhälle inte utvecklat verktyg och system för att hindra det
- Förövare utnyttjar sina juridiska rättigheter för att fortsätta utöva våld och makt
 - Kontroll över den utsattas relationer
 - Kontroll över den utsattas tid, rum och materiala resurser
 - Ständig närvaro (frånvarande närvaro)

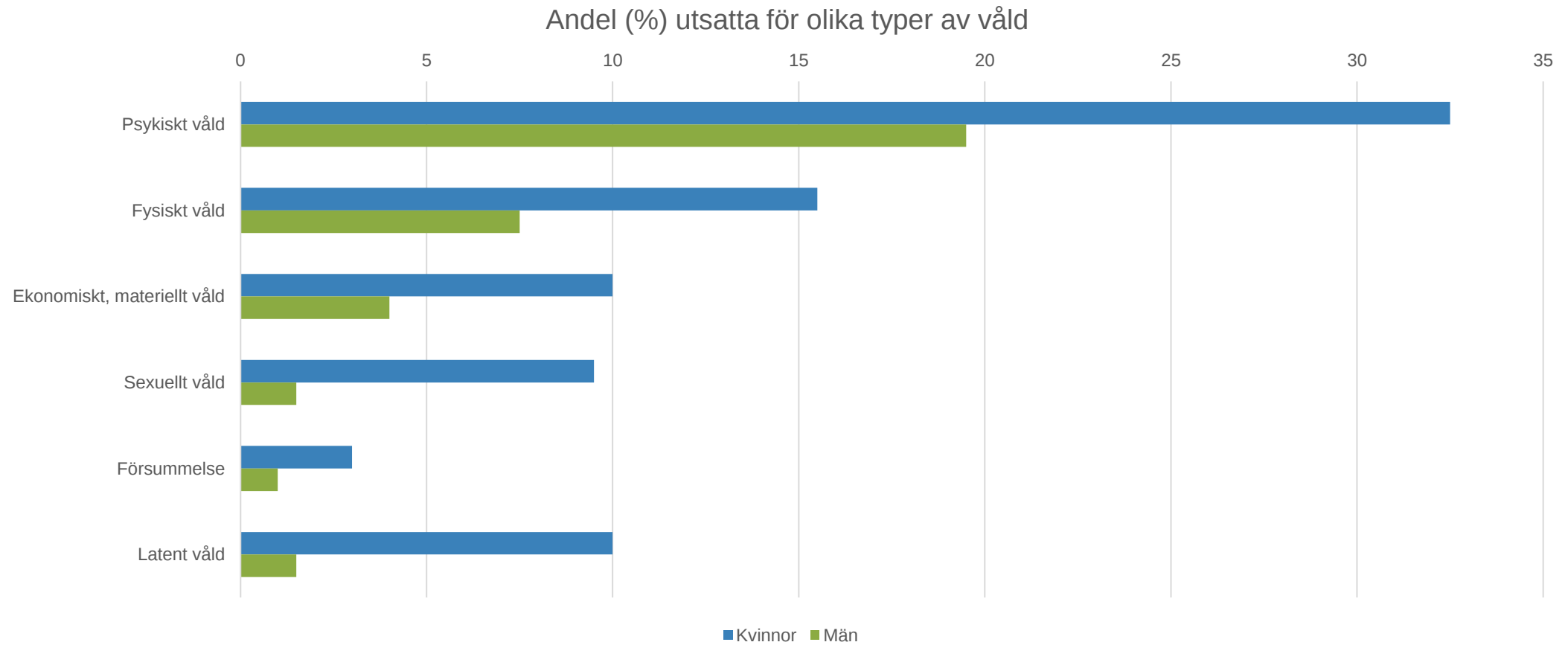
Eftervåld

- Olika uttryck:
 - Fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt eller materiellt våld
- Olika överlappande arenor:
 - Rättsliga, ekonomiska/materiella, digitala, sociala, praktiska, det gemensamma föräldraskapet

Exempel

Förövaren trakasserar, hotar eller stalkar den utsatta, förtalar, sprider rykten, saboterar den utsattas sociala relationer, manipulerar myndigheter och personer i omgivningen, utsätter och använder barnen, kräver umgänge, vägrar och förhalar bodelning

UTSATTHET UNDER DET VUXNA LIVET

BARN'S UTSATTHET VID VÅLD I NÄRA RELATIONER,
KARTLÄGGNINGEN AV VINR I GÄVLE KOMMUN, 2017

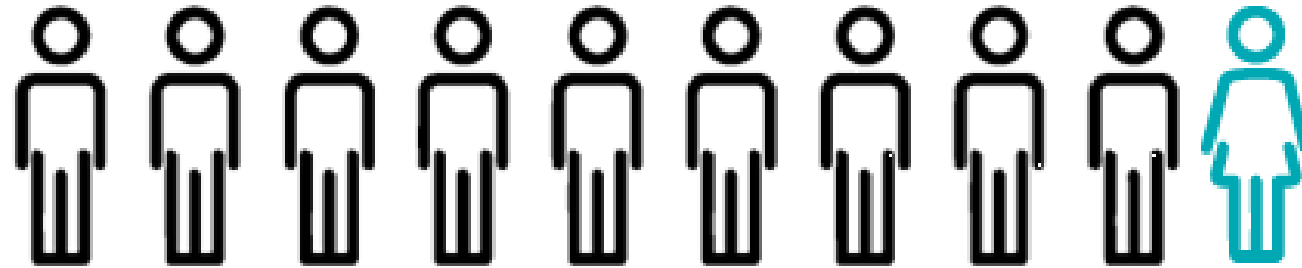
- Hälften av barn vars förälder är utsatt hade varit närvarande vid våld.
- En tredjedel av de barn vars förälder är utsatt hade också utsatts för våld.

BARN S UTSATTHET VID VÅLD I NÄRA RELATIONER

KARTLÄGGNINGEN AV VINR I GÄVLE KOMMUN, 2017

När barn hade varit utsatta för våld av samma
förövare som föräldern
var förövaren i 9 fall av 10 en man

BARN SOM LEVER MED VÅLD

- Psykiska problem – koncentrationssvårigheter, svag impuls kontroll, posttraumatisk stress, beteendestörningar, depression, ångest, dysfunktionella kognitiva scheman.
- Fysiska problem – försenad motorisk utveckling, sömngång, mardrömmar, smärta i kroppen, huvudvärk, magbesvär
- Förändrad världsuppfattning – världen är en osäker och oförutsägbar plats.
- Sociala svårigheter – lägre social kompetens, problem med affektreglering utagerande eller hämmat beteende, svårigheter att förmedla sina tankar
- Skolsvårigheter – lägre prestationsförmåga, försämrad koncentration

DEN VÅLDSUTÖVANDE FÖRÄLDERN

Våldsutövaren uppvisar ofta drag i sitt föräldraskap som påminner om hens förhållningssätt i partnerrelationen

- Kontrollbehov, rigiditet, självgodhet
- Höga krav på barnet: perfektionism, regelstyrning, bestraffning
- Låga krav på sitt föräldraskap: lågt engagemang (hemläxor, aktiviteter, kompisrelationer, stöd), bristande försörjning/omsorg (saker som barnet behöver, kläder, mat)
- Särskilt framträdande drag: Oförmåga att sätta sig in i barnets situation
 - Förminskar barnets rädsla
 - Förkastar barnets upplevelse
 - Tar inte på sig ansvar för det som hänt (ber ej om ursäkt)
- Oförmåga att sätta barnets behov först

Finansiär: Svenska kyrkan, HIG

Projektledare: Ulla Forinder, Professor i socialt arbete

- Social och existentiell ensamhet
 - *ensamgörande* – kärnan i våldet före och efter separationen, på relationell och strukturell nivå
- Samhällets responser
 - på kvinnors synliggörande av våld, motstånd och försök att bli fria
- Eftervåld (post-separationsvåld)

Utan mig är du helt ensam

– kvinnors levda erfarenheter av omgivningens och samhällets ensamgörande i spåren av mäns våld och eftervåld

Författare: Sara Skoog Waller

Projektledare: Ulla Forinder

Svenska kyrkan
GÄVLE

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

Studien: Ensamhet bland kvinnor som utsatts för våld av en tidigare partner

Syfte, att undersöka

- Kvinnors erfarenheter av social och existentiell ensamhet relaterat till våldsutsatthet.
- Betydelsen av omgivningens och samhällets responser på männens våld, kvinnornas motstånd och försök att bli fria från våld.
- Vilken roll ensamheten spelar i kvinnornas liv.

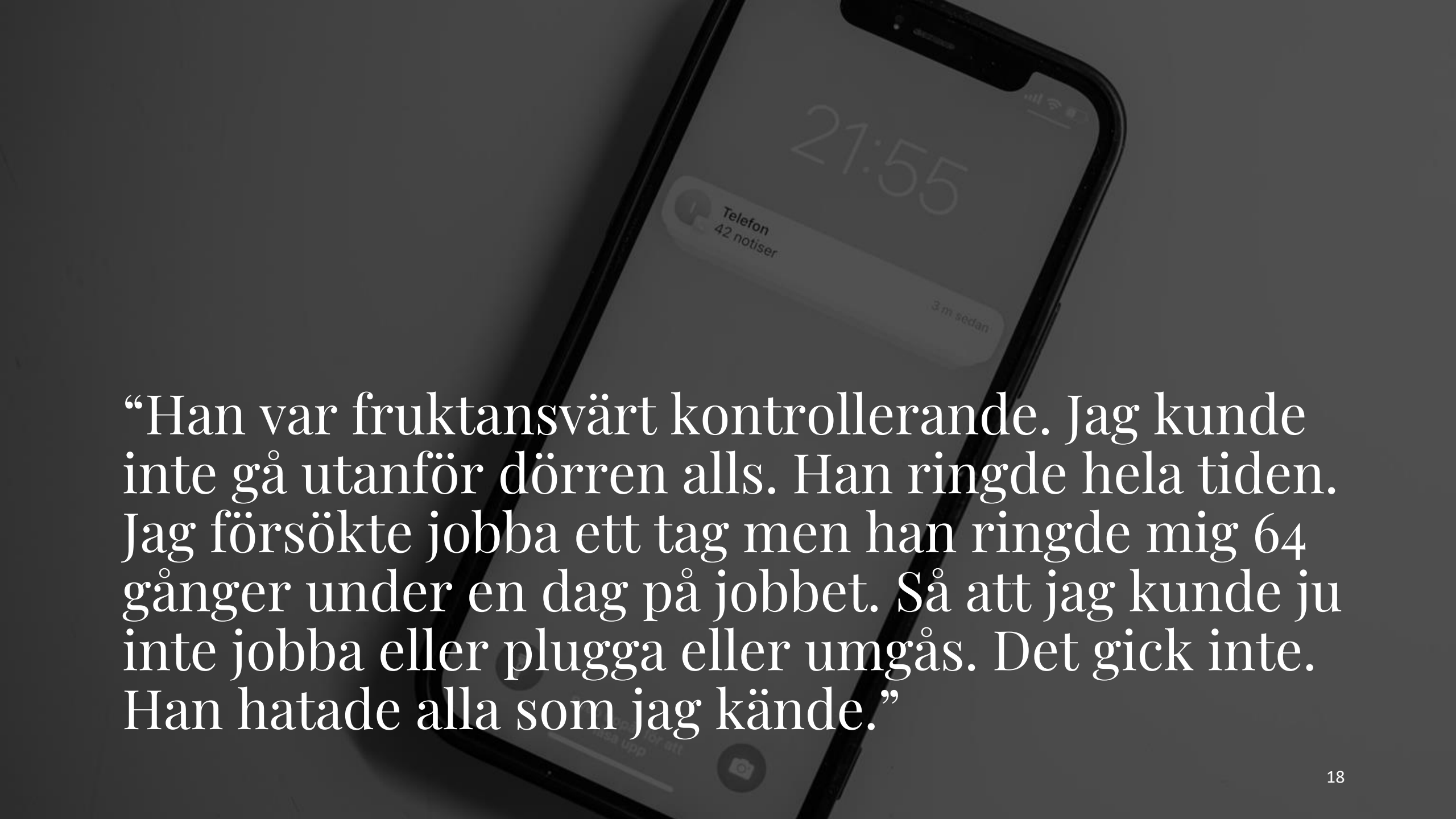
Metod

- Tjugo kvinnor som hade varit utsatt för våld av en tidigare partner deltog i djupintervjuer.
 - Datainsamlingen pågick mellan våren 2020 till våren 2021.
 - Semistrukturerade intervjuer, 1-3 intervjuer 1-3 timmar med varje kvinna
- Fenomenologisk ansats, Tematisk analys

ENSAMGÖRANDE

FÖRE SEPARATION

“Han var fruktansvärt kontrollerande. Jag kunde inte gå utanför dörren alls. Han ringde hela tiden. Jag försökte jobba ett tag men han ringde mig 64 gånger under en dag på jobbet. Så att jag kunde ju inte jobba eller plugga eller umgås. Det gick inte. Han hatade alla som jag kände.”

A black and white artistic photograph of a couple kissing behind a glass pane covered in water droplets. The woman's face is in profile on the right, looking towards the man on the left. The glass is heavily textured with condensation, creating a dreamy, intimate atmosphere. The title text is centered over the image.

OMNIPRESENS OCH UNIPRESENS

“

Det sociala var en del i det. Jag hade inget jobb och ingen ekonomisk trygghet och han hade kontroll på pengarna. Han hade bilnycklar. Ja, allt. Vi bodde ganska långt ut på vischan, och det enda sättet att ta sig var ju med bil, och då satte han i system att gömma bilnycklar. Han kunde skruva ur tändstift ur bilen och såna saker. Jag fick åka och handla, men då hade han ju också koll att det inte tog för lång tid för då ringde han och kollade.

— • • —

“

Han tyckte ju inte heller om att jag pratade i telefon med någon annan. Och det kunde ju vara min familj, eller min bästa vän. Det kunde vara att jag pratade med mormor så gillande han det inte. Han ville ju få fram sitt budskap att jag inte hade någon annan. Utan mig är du helt ensam. Jag hade bara honom, och skulle jag inte ha honom så skulle jag vara helt ensam och inte ha något.

— • • —

”Men allt som utgjorde ett hot mot hans kontroll över mig triggade ju igång våldet. Och ju större hot det var mot hans kontroll, desto allvarligare våld blev det ju. Och mer livsfarligt.”

“

Om någon hade sagt nånting, att vi vet att du mår dåligt, då hade jag kanske vågat öppna mig. För den dag jag lämnade då hade jag ju ingen. Om någon hade sagt att vi kommer hjälpa er, det kommer ordna sig. Och jag hade kollegor som i efterhand har sagt att dom märkte. Mitt i vintern kom jag tydligen i en tunn sommarjacka. Vi fick ju inte köpa några kläder. Vi fick inte köpa nånting. Och en tjej som jag jobbade med sa ”Det var så konstigt, du kom liksom i din tunna sommarjacka”. Men ingen frågade någonting då.

— • —

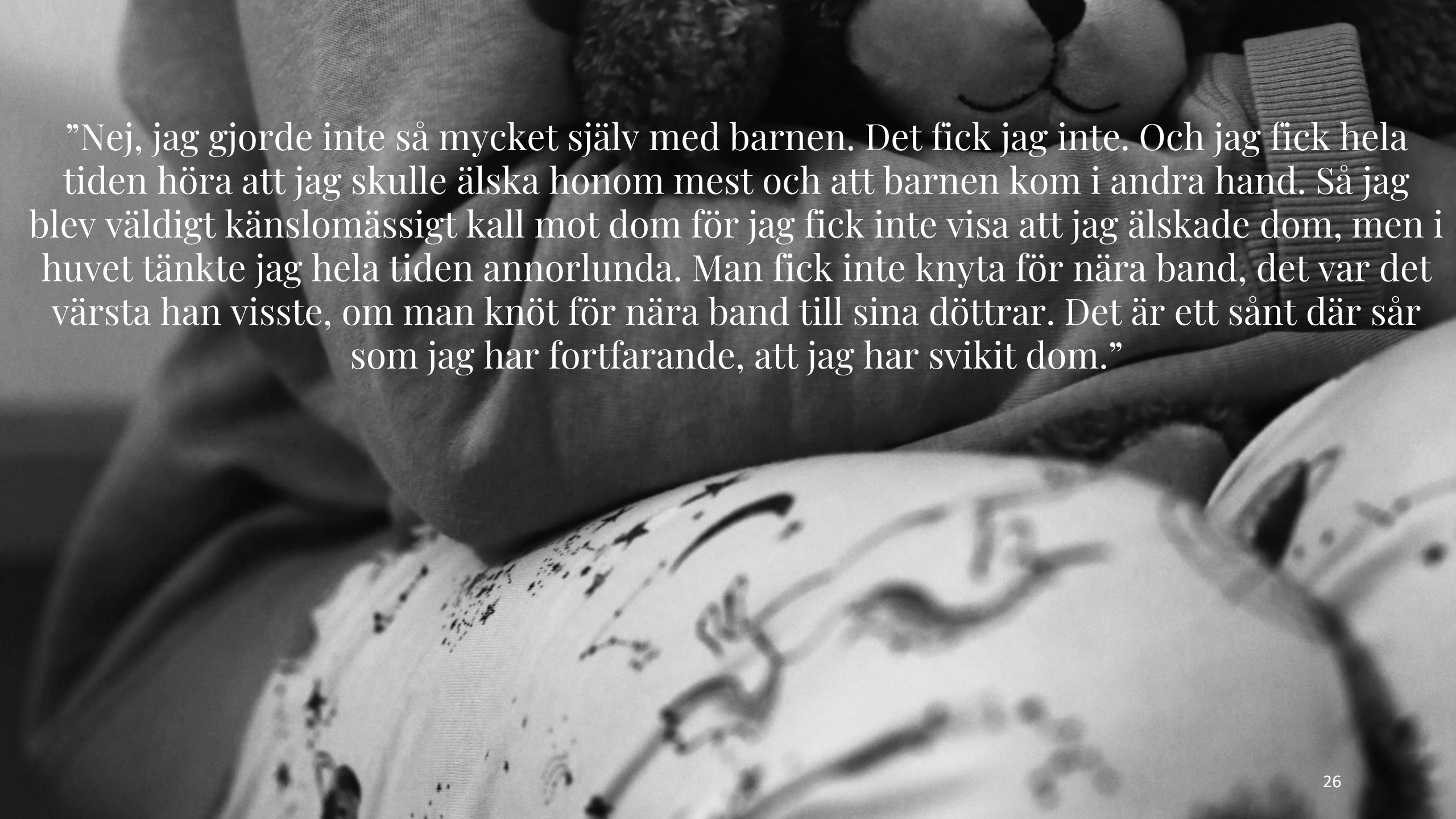
“

Jag jobbade på en förskola ett tag. Det var en sån här genusförskola, och dom tyckte ju inte om att jag var hemma så mycket med sjukt barn. För dom tyckte ju att min man också skulle vara hemma. Men det var ju ändå jag som fick skit för det från jobbet fast jag inte hade något val. Dom blev ju arga på mig för att det alltid var jag som var hemma och inte han. Men dom frågade aldrig hur jag hade det. Jag var superisolerad.

— • • —

A black and white photograph showing a close-up of an elderly person's hand, which is wrinkled and aged. A younger person's hand is gently holding the elderly hand from below. A white, textured cloth or fabric is draped over the hands, creating soft folds and highlights. The background is dark and out of focus.

ENSAM OMSORGPERSOEN MEN DELAT FÖRÄLDRASKAP

”Nej, jag gjorde inte så mycket själv med barnen. Det fick jag inte. Och jag fick hela tiden höra att jag skulle älska honom mest och att barnen kom i andra hand. Så jag blev väldigt känslomässigt kall mot dom för jag fick inte visa att jag älskade dom, men i huvet tänkte jag hela tiden annorlunda. Man fick inte knyta för nära band, det var det värsta han visste, om man knöt för nära band till sina döttrar. Det är ett sånt där sår som jag har fortfarande, att jag har svikit dom.”

“

Han krävde 100% uppmärksamhet hela tiden så jag kunde ju inte gå och natta barnen och läsa en bok för barnen. Han blev upprörd om jag ville natta barnen och han inte fick uppmärksamheten liksom, och... jag funkade inte som mamma. Jag fick aldrig tid för barnen. Och så kan jag känna ofta, att jag kunde ju gå. Även om det påverkar mig så kunde ju jag lämna. Men barnen är ju kvar hos honom .

“

Och det var också om småsaker. Stängde dom toalocket för hårt, eller råkade dom slamra med besticken mot tallriken eller råkade man spilla. Vi fick tassa på tå allihop. Och han blev arg på barnen för allt möjligt. Och dom stängde in sig på äldsta dotterns rum när han skrek på mig och sådär, för att slippa höra allt bråk. Ja, han var svartsjuk på barnen också. Och jag var jättebegränsad.

— • —

“

På hösten så flyttade han hemifrån och då blev det ju mycket värre för då var vi plötsligt helt själva. Och jag bodde där nästan hela tiden. För att jag kände ju varken stöd eller förtroende för mina föräldrar och hade jag gjort det så hade jag inte hamnat i den här situationen. Från att han fick den egna lägenheten och vi var där då började det med fysisk misshandel och jag började må väldigt dåligt och blev väldigt deprimerad, och fick också kontakt med BUP under den här sommaren, och mådde väldigt dåligt. Men min omgivning tolkade det bara som att jag var deprimerad.

— • —

“

Det var så väldigt ensamt. Jag tror också att det tillslut var såhär att jag kan inte överleva i det här så jag måste hitta ett alternativ. Jag dissocierade väldigt mycket för det var någonting jag lärde mig vid tillfällen då det förekom fysiskt våld eller sexuellt tvång. Jag hamnade utanför min kropp. Men tillslut var det som att jag var så trött på att vara rädd så att jag bestämde mig för att ingenting spelade någon roll, och då behövde jag inte vara rädd längre, och då kunde jag lämna.

— • —

OSYNLIGGÖRANDE OCH OMFORMULERING AV VÅLD

“

Man känner sig så ensam. Och dessutom så sent på natten. Det är ju vid dom tillfällena som man önskar att man kunde få bli skjutsad till något tryggt boende eller så. Jag sa som det var, att han hade knuffat mig nedför trappan. Och jag minns att det var någon som frågade om jag trodde att han skulle kunna komma dit. Och jag svarade bara att jag vet inte var han är, och han kommer nog inte till akuten. Och då blev det bara som att, då släppte dom mig bara. Inga hänvisningar till var jag kunde få hjälp. Ingenting.

— • • —

“

Det var så överkligt. Jag satt där och berättade om våldet och dom ville att jag skulle försöka ta hans perspektiv och la ansvaret på mig. Som att det var vilket relationsproblem som helst.

— • • —

“

Jag sprang för livet och hoppade på den här
bussen som var full med folk. Jag var helt
förstörd, skräckslagen och grät men ingen
frågade något. Ingen sa något. Helt ofattbart.
Jag var så ensam.

— • • —

ENSAMGÖRANDE

EFTER SEPARATION

“

Han slutade inte. Han dök upp på ställen, skickade sms och mejl med hot och hat. Fick vänner att vända sig emot mig. Plötsligt stod han utanför mitt fönster och stirrade in. Jag var säker på att han skulle döda mig. Han hade ju berättat för mig så många gånger hur det skulle gå till. Och det bara fortsatte. Polisen kunde inte göra något.

— • • —

A black and white artistic photograph of a couple kissing behind a glass pane covered in water droplets. The woman's face is in profile on the right, looking towards the man on the left. The glass is covered in numerous water droplets of varying sizes, creating a textured, ethereal effect. The lighting is soft, highlighting the contours of their faces and the droplets on the glass.

OMNIPRESENS OCH UNIPRESENS

“

Nej, och mitt barn var helt förstört och skrek och grät och ”Jag vill inte vara här!”. Men nu har hen accepterat sitt öde. Men hur förklarar man det, att man måste flytta igen för att en myndighet har röjt oss och så ser samhället ut? Vi kommer inte undan honom. Och det har varit det värsta för mig - att tänka på vad dom utsatt barnen för.

— • —

“

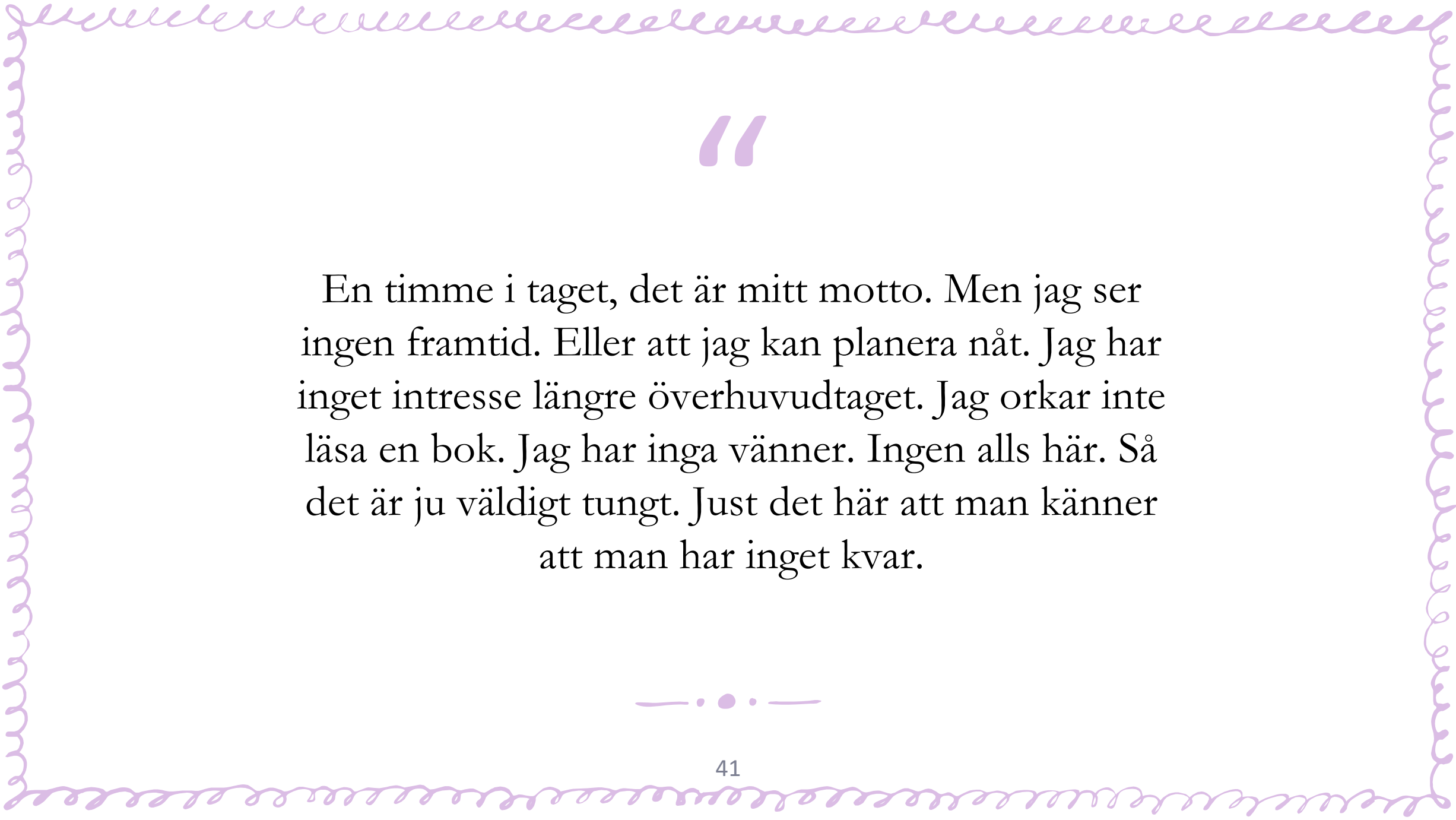
Jag försöker bara att överleva och kämpa för mina barn så länge jag kan. Men jag känner ingenting för livet. Jag förstår inte meningen med att vi ska ha det såhär, att vi ska leva gömda. Men jag skulle ju aldrig få för mig att lämna mina barn utan för dem kämpar jag in till döden. Men man orkar inte. Att vi ska få leva såhär. Det är ingen normal människa som klarar av det.

— • • —

“

Det har ju varit många år av den här misären av panik och stress och flytta och förklara för barnen. Att byta dagis flera gånger för dom små, och behöva flytta igen. Det är eftervåldet som vi kallar det. Det är myndigheters våld, särskilt mot mina barn. Hur förklarar du för ditt barn att du måste flytta runt, och byta skola, och lämna alla kompisar? För mitt äldre barn har ju bara skrikit ihjäl sig. Och bara hatat hela sitt liv, för så många gånger vi fått flyttat och lämnat alla kompisar och skolan.

— • • —

“

En timme i taget, det är mitt motto. Men jag ser ingen framtid. Eller att jag kan planera nåt. Jag har inget intresse längre överhuvudtaget. Jag orkar inte läsa en bok. Jag har inga vänner. Ingen alls här. Så det är ju väldigt tungt. Just det här att man känner att man har inget kvar.

— • • —

“

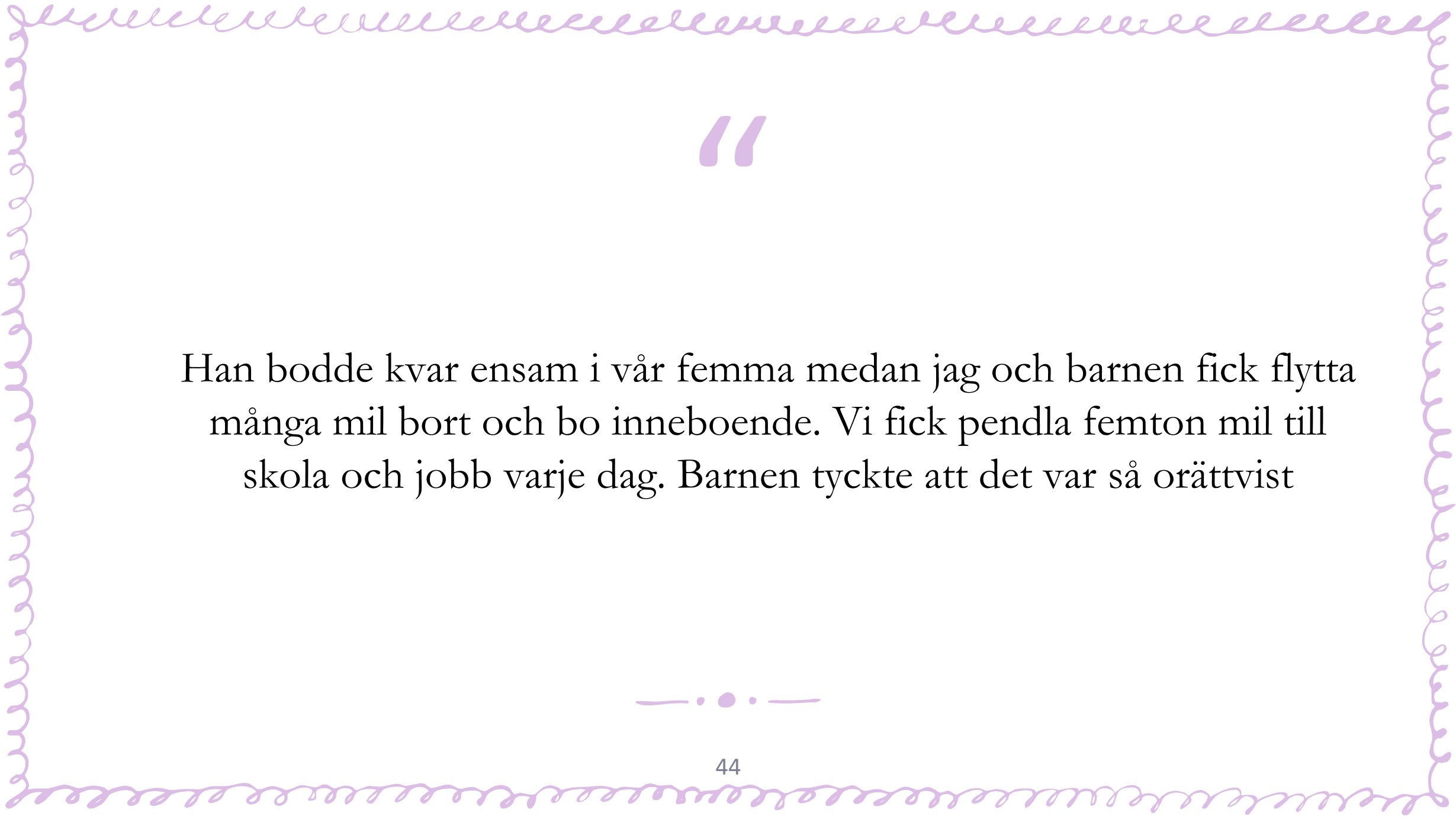
Nej, jag kan inte lära känna nya människor för då skulle jag behöva hitta på en historia. Och då hör dom väl att ”Du kommer från stad X, så vad gör du här?” Och då måste jag hitta på en historia att ”Eeh...” Så att, det går ju inte att göra nånting som en normal människa. Och så ska man presentera sig för nya grannar, och så kommer mina barn och säger ”Men mamma du heter ju det”. Och det går inte. Vi kan inte ha normala relationer.

— • —

“

Han brydde sig inte om att han också förstörde för sig själv, så länge han kunde förstöra för mig. Innan han lämnade huset förstörde han så mycket som möjligt. Ingen kunde stoppa honom. Huset sjönk i värde och vi sålde med förlust och fick en stor skuld. En skuld jag fortfarande betalar på eftersom han inte gör det.

— • • —

“

Han bodde kvar ensam i vår femma medan jag och barnen fick flytta många mil bort och bo inneboende. Vi fick pendla femton mil till skola och jobb varje dag. Barnen tyckte att det var så orättvist

— • • —

“

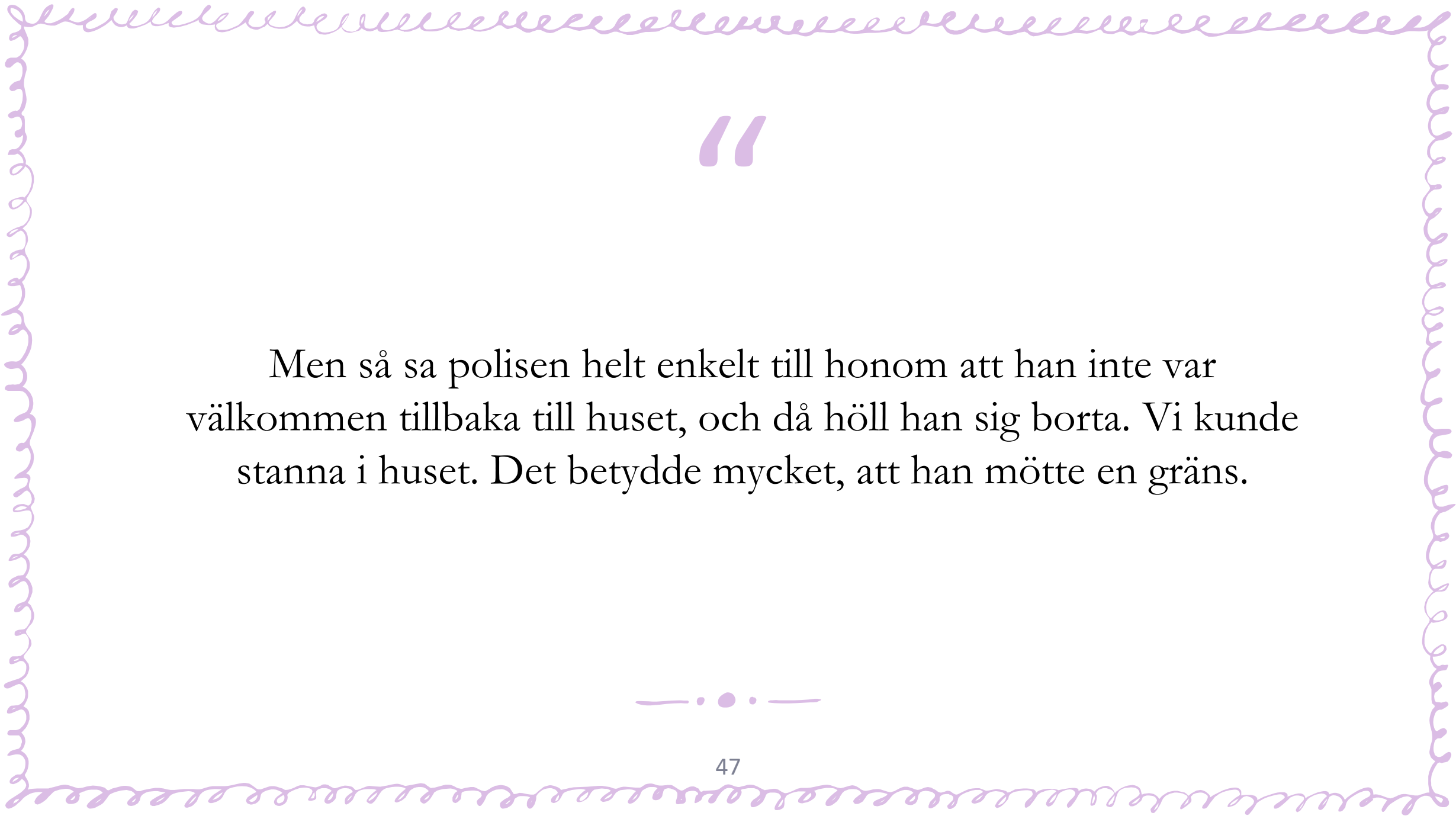
Så jag och barnen fick bo i en lägenhet som soc ordnade i tre månader medan han bodde kvar i mitt hus, och polisen sa att det gick inte att göra någonting även om du äger huset och alla saker. Så han förstörde huset, brände upp kläder, slog sönder möbler och slängde ut genom fönstren. Och grannarna ringde polisen men dom kunde inte göra något. När jag också åkte dit sa en polis till mig att ”Det är nog bäst att du åker härifrån nu så att ingen skadas”.

— • —

“

Jag hade ju polisanmält i Sverige också men här sa polisen att dom inte kunde göra något. Jag var ju jätterädd. Han stalkade mig med meddelanden, telefonsamtal, mejl, även till mina vänner och familj, och allt man kan tänka sig. Han kunde skriva att han var utanför min dörr. Det pågick i sex månader. Men när jag polisanmälde i ”land X” så tog dom direkt kontakt med honom och hotade med att arresteras honom om han fortsatte, och efter det har jag inte hört någonting alls mer från honom.

— • —

“

Men så sa polisen helt enkelt till honom att han inte var
välkommen tillbaka till huset, och då höll han sig borta. Vi kunde
stanna i huset. Det betydde mycket, att han mötte en gräns.

— • —

OSYNLIGGÖRANDE OCH OMFORMULERING AV VÅLD

“

Jag har aldrig känt mig så hånad som jag gjort av myndigheterna. Och då blev jag ju ändå hånad varje sekund i mitt hem när jag bodde med honom. Det är samma känslor som i relationen fast 20 resor värre. Jag har alltid känt att det är ett våld. Jag vill bara skala av mig huden för jag känner mig så äcklig. Särskilt när jag suttit i domstol och jag suttit och är helt förstörd och berättar vad jag och barnen blivit utsatta för. Att vi hotats till livet, att jag nästan fått mina ögon utpetade, att jag blivit ivägstastad högggravid. Och så sitter domaren och bara svarar ”Ja, och hur ska vi göra nu då med umgänget?” Och jag satt och förklarade att vi bodde på skydd. Det spelade ingen roll.

— • —

“

Han var ju väldigt arg under umgängen och gjorde illa dom. Han nöp tvååringen, gjorde illa och tog hårt i barnen. Han tog barnens telefoner. Och då var inte jag där, så dom hade ingen. Men det hade ju blivit bestämt av domstolen att dom skulle ha det så. Och dom var ju så himla ledsna när dom kom hem. Och jag ringde till socialtjänsten och berättade precis allt. Och jag fick ju inte alls något gehör. Dom sa att det där är en process som ni har och vi kan inte bry oss om det. Jag tänkte att dom måste hjälpa när barnen utsätts för våld under umgänget. Men dom kunde inte göra något. Barnen var tvungna att fortsätta åka dit. Och jag kände bara att det var jättehemskt.

— • —

“

Eftersom det inte är nån som tror på mig och mina barn när de berättar om pappans våld och ingen vill se eller vara med när det här händer eller vid överlämning, så kan inte jag bevisa att det här händer, eller att dom vägrar och springer hemifrån eller kastar stolar och blir helt panikslagna när pappa ska komma och hämta. Det är ingen som vill se det. Så jag får bara själv berätta det, och det är ingen som tror på det. Jag hade ju önskat att det var socialtjänsten som hade ansvar på nåt vis, att någon utomstående var med vid överlämning. När det var i umgängeslokalen då fick jag ju brev hem att ”Om inte alla barnen kommer till umgängeslokalen då ska du betala vite”, 5000 kr per tillfälle, en gång i veckan, och då var jag helt liksom. Det kan inte vara sant. Och jag ringde för att fråga ”Finns det inte någon som kan komma och vara med och se att jag gör verkligen allt jag kan för att dit alla barnen?” men det var ingen som kunde komma eller följa med eller se vad jag gjorde.

— • —

“

Det var så otydligt, och kändes förminskande både när det gällde det som jag och barnen hade berättat. Jag har stött på personer som varit rädda själva för att ta parti för barnen. De skrev om konflikter istället för våld. Det var förminskande. Det stod ingenting om våld. Utan det stod bråk, och i ordet bråk då känner jag att jag pekas ut som jätteinvolverad. Fast jag har varit utsatt och gjort mitt bästa och stått upp för barnen så beskrevs jag som ansvarig för ”bråk” och i ”konflikter i relationen”. Och det är ju jätteviktigt att det blir rätt i skrift när det är rättsliga processer eftersom det är det som dom läser.

— • • —

A black and white photograph showing a close-up of an elderly person's hand, which is wrinkled and aged. A younger person's hand is gently holding the elderly hand from below. A white, textured cloth or fabric is draped over the hands, creating soft folds and highlights. The background is dark and out of focus.

ENSAM OMSORGPERSOEN MEN DELAT FÖRÄLDRASKAP

“

Det spelade ingen roll att barnen berättat om våldet mot mig. Efter att vi hade separerat så hade han ju umgänge med barnen varannan helg. Och då var det ett tillfälle när det slutade med misshandel av min minsta son. Så att polisen fick åka dit och hämta honom.

— • • —

“

Dom sa att barnen behöver sin pappa, så fast vi bodde på skyddat boende behövde dom vara hos honom varannan vecka. Jag fick åka med bussen till honom och lämna dom där varannan vecka och hämta dom. Ingen följde med. Så jag tyckte inte att det var så mycket skydd för oss med skyddat boende.

— • —

“

Socialtjänsten kan inte göra så mycket. Ingen kan göra något. Jag har bara fått stå och titta på, och vänta. Jag kan inte göra något konkret.

Bara vänta ut. Och så har man då ett barn som sitter och kräks i baksätet för att hon har sån ångest. Det har verkligen varit. Det är det värsta i allt det här. En maktlöshet.

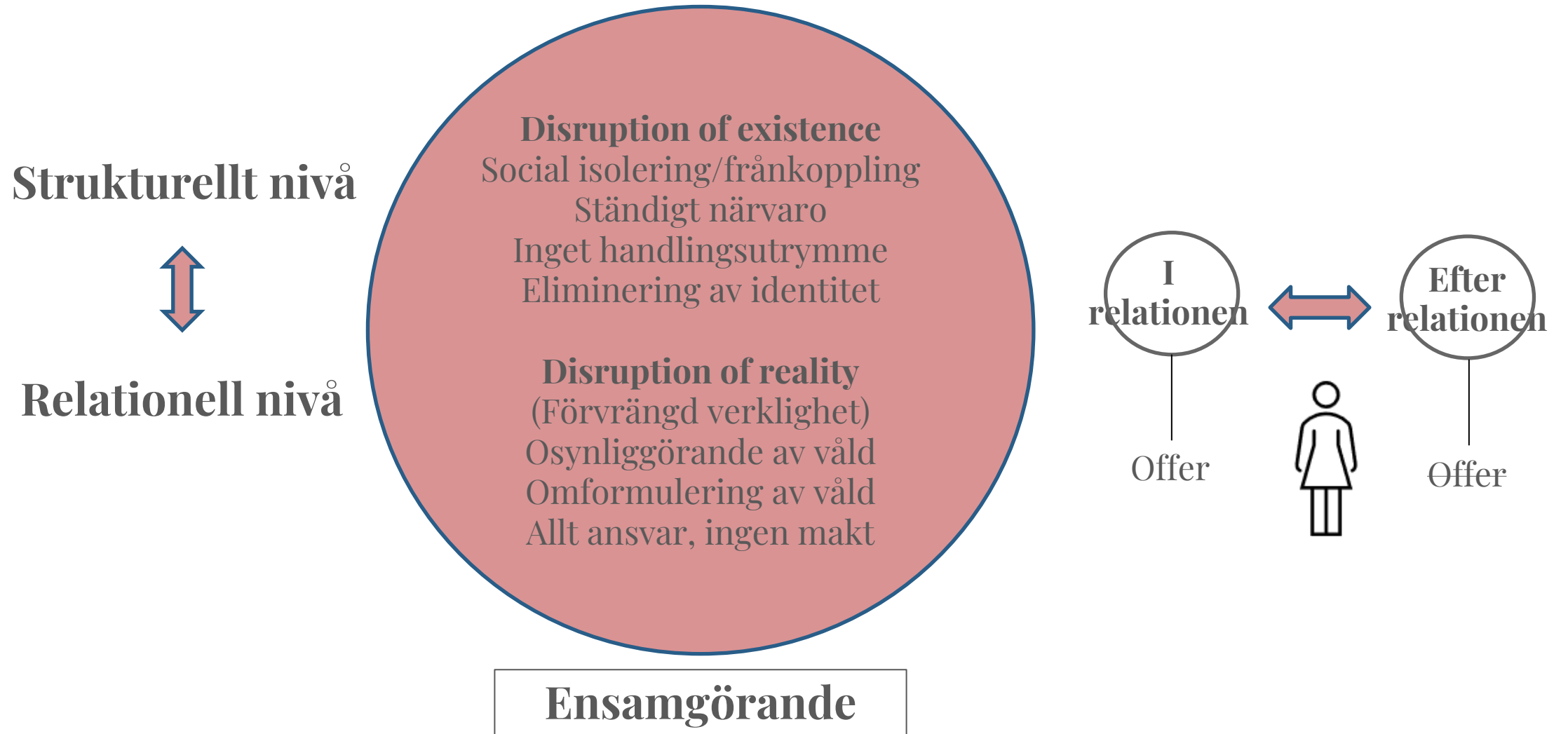
— • • —

”Så jag ville inte leva. Jag ville köra ihjäl mig och mina barn för att dom skulle få slippa allt. För det fanns verkligen ingen annan väg ut. Men sen fick jag kontakt med M på kvinnojouren, och det var hon som räddade oss för hon var med mig sen till socialtjänsten och i dom rättsliga processerna. Och det betydde ju allt. För jag var helt paralyserad när jag var där på socialtjänsten så hon blev ju jättejätteviktig. Och hon kunde skriva och fråga mig på kvällen eller på morgonen, liksom ”Hur är det nu? Hur går det nu?”

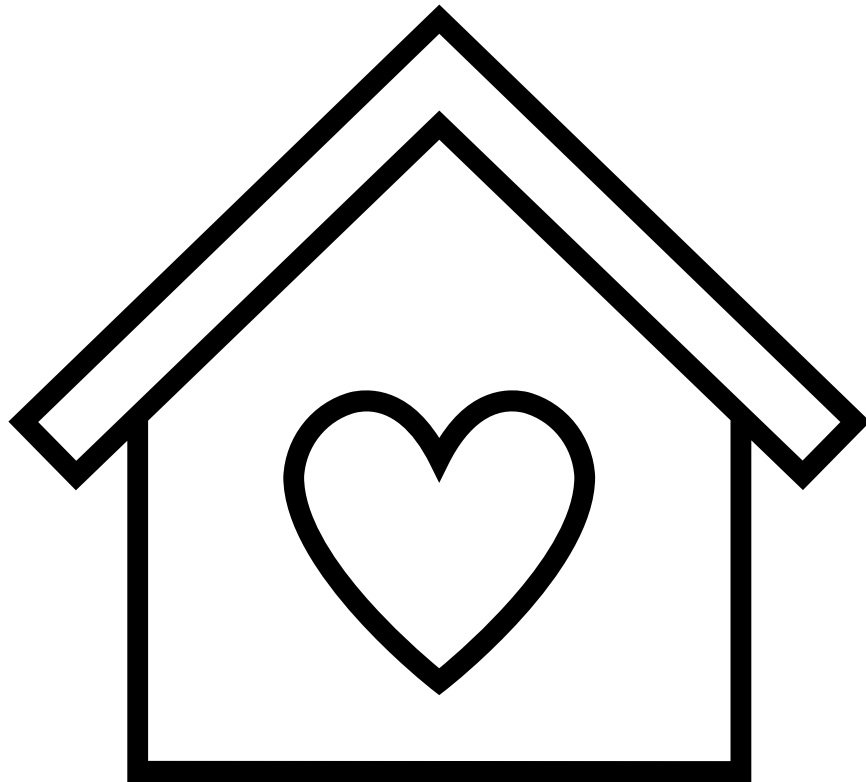
KVINNORNAS BERÄTTELSE ÄR INGA UNDANTAG

Våldets parallella processer

PLATSENS BETYDELSE

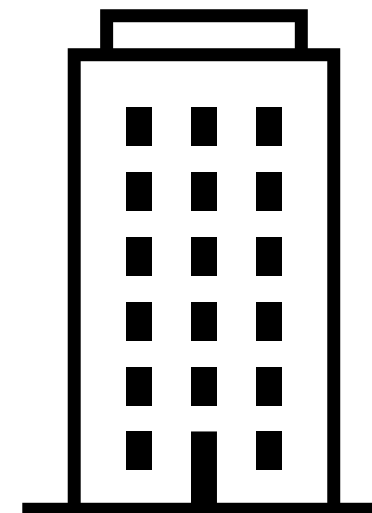
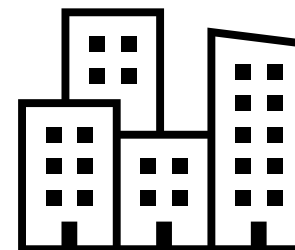

- Hemmet/den egna platsen sammanbunden med alla delar av livet
 - Identitet, socialt sammanhang, arbete/skola/förskola/aktiviteter
- Möjlighet att lämna
 - Beroende av tillgång till boende efter separationen
- Möjlighet att stanna kvar
 - Betydelsen av plats, sammanhang och rumslig autonomi
 - Beroende av samhällets responser
 - Förövarens rättigheter

VEM HAR RÄTT TILL PLATS OCH RUMSLIG AUTONOMI?

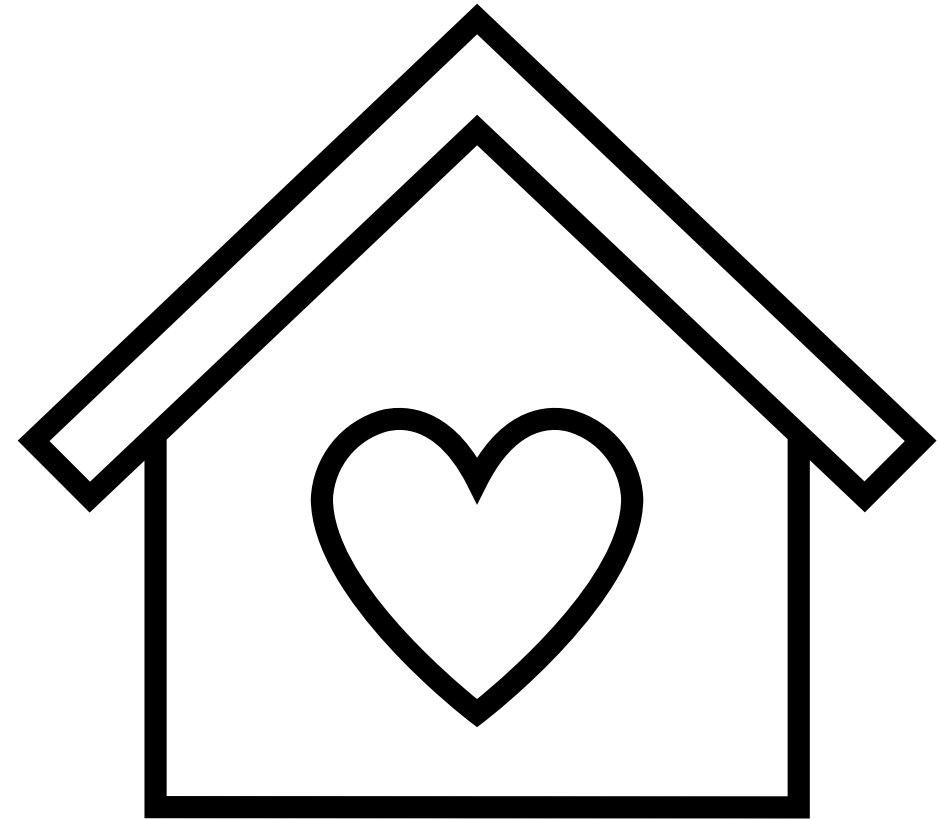
Förövarens rätt till plats och rumslig autonomi bibehållen, genom att kvinnors och barns rätt till plats och rumslig autonomi villkorades

- Kvinnor och barn kunde helt berövas rätten till plats och sammanhang
 - Tvingades att lämna allt (utom förövaren)
- Hur kan detta förstås?
 - “Den starkes rätt”
 - Förövarens rättigheter får inte inskränkas av kvinnor och barns rättigheter (till trygghet och rumslig autonomi)?
 - Förövarens våld undviks genom att flytta den som har svagast rätt till plats och rumslig autonomi (kvinnor och barn)?

ATT BERÖVAS RÄTTEN TILL PLATS OCH RUMSLIG AUTONOMI

- **Konstant överlevnadsläge**
Upprätthållande av
traumatiserande livssituation
- **Begränsad möjlighet till
återhämtning**
utebliven "post-traumatic growth"
- **Begränsad autonomi och frihet**
- **Platsens betydelse för**
Trygghet, säkerhet
Identitet
Sociala relationer
Arbete och fritid
Framtid och förutsebarhet

Slutsater

Eskalerat våld vid separation

- Brist på begränsningar av förövarens möjlighet till fortsatt våld

Upprätthållande av ofrihet

- Motverkande av fortsatt våld byggde på fortsatt begränsning av kvinnors och barns liv
- Kvinnorna och barnen "skyddades" genom att gömmas

Osynliggörande av våld

- Kvinnornas synliggörande av våldet möttes av osynliggörande

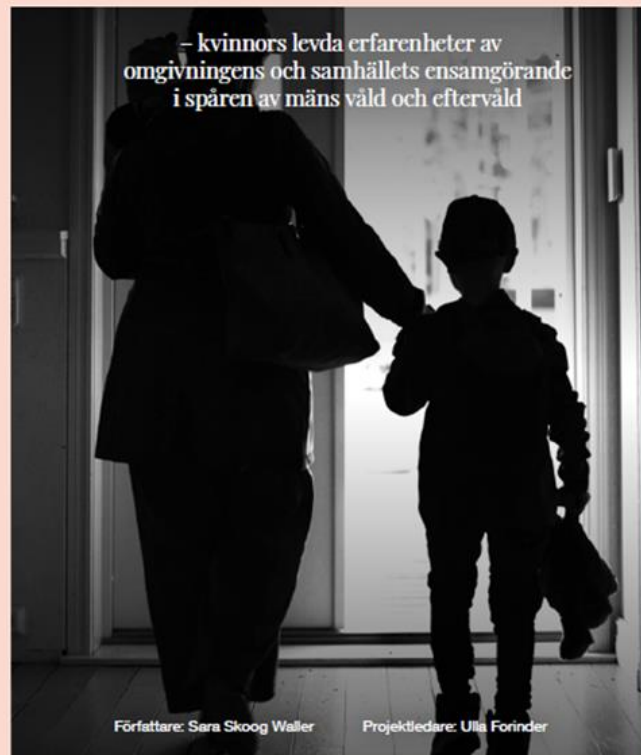
Förskjutande av ansvar

- Fortfarande allt ansvar men ingen makt efter separation

Eliminering av motstånd

- Kvinnornas försök att skydda sig själva och sina barn möttes av minimering av handlingsutrymme
- Konflikten (våldet) ska upphöra genom samarbete och förhandling

Utan mig är du helt ensam

Svenska kyrkan
GÄVLE

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

Slutsater

Kvinnorna berövades möjligheterna att uppfylla några av de med centrala behoven och rättigheterna i livet:

- Tillhörighet och sammanhang
- Integritet och säkerhet
- Autonomi och frihet

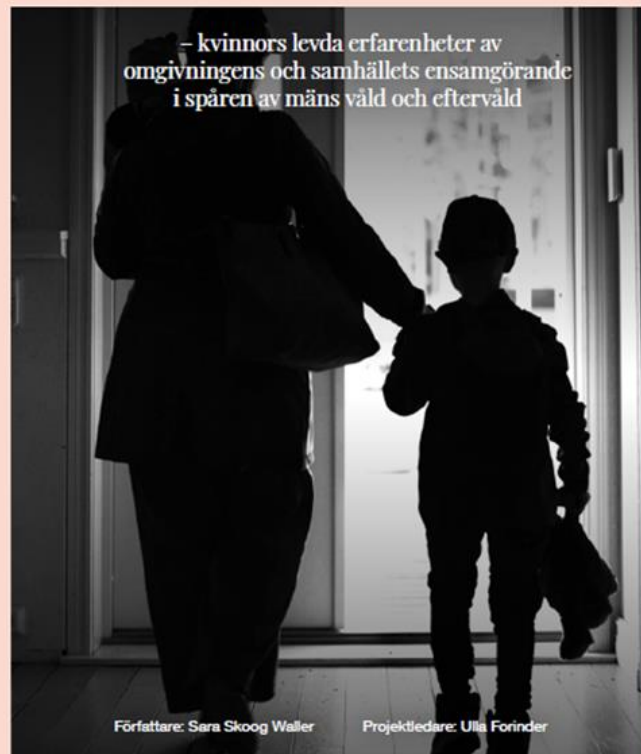
Stor potential att i större omfattning motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

- Varför ska vi öka upptäckten av våld?
- Varför ska kvinnan lämna?

Perspektivskifte i kampen mot mäns våld mot kvinnor

- Insatser som begränsar våldsutövarens möjlighet att fortsätta utöva våld
- Insatser som ökar kvinnors och barns livsutrymme och frihet

Utan mig är du helt ensam

Svenska kyrkan
GÄVLE

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

TACK!

sara.wallerskoog@hig.se
sara.skoog.waller@nck.uu.se